

עת"א 7495/11/14 - שמואל-נסים נזרי נגד משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 7495-11-14 נזרי(אסיר) נ' משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר ואח'

בפני	כב' השופטת מיכל ברנט
העותר	שמואל-נסים נזרי (אסיר)
נגד	
המשיבים	1. משטרת ישראל/שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר 2. מדינת ישראל

החלטה

כללי

1. העותר מרצה עונש מאסר בן 3 שנים ו-10 חודשים שהוטל עליו בגין עבירות סמים, הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו והפעלת מאסר מותנה שהושתו עליו בגין ת"פ 50836-05-11, והחל לרצות עונשו ביום 30.3.11.

2. ביום 8.5.13 הופסק מאסרו הפלילי של העותר והוא ריצה 90 ימי מאסר מתוך 250 ימי מאסר בגין אי תשלום קנס שהוטל עליו בת"פ (שלום רמלה) 2642/11, ובחלוף 90 ימים (דהיינו - ביום 5.8.13), שב העותר והמשיך לרצות את תקופת מאסרו בגין ת"פ

50836-05-11 האמור.

3. משמעות הפעלת עונש המאסר חלף קנס תוך כדי ריצוי עונשו הנוכחי, הינה כי תקופת מאסרו הכוללת עולה על 4 שנים.

4. תיקון 41 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 ערך אבחנה בין אסירים אשר נדונו לתקופת מאסר שאינה עולה על ארבע שנים לבין אסירים שנדונו לתקופה העולה על ארבע שנים, ובהתאם לסעיף 68א בסימן ט'1 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971, אסיר שנדון לתקופת מאסר העולה על ארבע שנים, ואשר ועדת השחרורים לא באה בהמלצה לשחרורו המוקדם, לא יזכה אף בשחרור מנהלי.

5. העותר מלין, אם כן, על החלטת המשיב לכלול ב"תקופת מאסרו" את המאסר אותו ריצה חלף קנס, כיוון שבעטיו עמוד 1

מרצה הוא תקופת מאסר העולה על ארבע שנים.

טיעוני הצדדים

6. להלן בקצרה טיעוני ב"כ העותר:

א. לשון פקודת בתי הסוהר נקטה במונח "תקופת מאסר", להבדיל מ"תקופות מאסר", שיתכן ויוטלו במספר תיקים במצטבר, ללמדנו על הצורך באבחנה "סוגית" בין "סוגי" המאסר השונים.

ב. הרציונל בקציבת ארבע שנים הינו שאסירים פחות מסוכנים לחברה יזכו בהקלה המנהלית, והעותר נמנה עליהם.

ג. מאסר חלף קנס הינו "יחידה נפרדת", המתקיימת רק בהתקיימו של תנאי מתלה, ועל כן אין לראותו כחלק מ"תקופת המאסר". זאת על אחת כמה וכמה, מקום שמדובר בתיק פלילי אחר וישן, ומקום שהפעלת המאסר מתבצעת על ידי המרכז לגביית קנסות באופן שרירותי (הלכת גוסקוב).

ד. פקודת בתי הסוהר אינה מגדירה מהו "מאסר", ועל כן יש לפנות לסעיף ההגדרות בחוק שחרור על תנאי, הקובע כי מדובר ב"מאסר שנגזר במשפט הפלילי, למעט מאסר בשל אי תשלום קנס", שאינו נמנה לצורך ניכוי שני שליש.

7. לטענת המשיבה, העותר הגיש ערעור על רכיב הקנס שבגזר הדין בת"פ 2642/01 (ע"פ (מחוזי ת"א) 70673/02), במסגרתו נקבע כי סילוק הקנס יהיה ב-20 תשלומים, ומועד הפרעון יחל 60 יום לאחר שחרורו מן הכלא, היינו - ביום 5.3.04, דא עקא שהעותר בחר שלא לשלם הקנס.

לאור כך הופעלה פקודת המאסר ביום 1.5.13, לעותר ניתנו 7 ימים נוספים להסדרת החוב מול המרכז לגביית קנסות, אך הוא לא עשה כן, והפקודה הופעלה הלכה למעשה ביום 8.5.13.

טענותיו של העותר כנגד חוקיות הפעלת עונש המאסר המותנה נדונו ונדחו על ידי בית המשפט.

8. כן נטען, כי לאסיר אין זכות קנויה לשחרור מנהלי, וכי תקופת מאסר הינה צירוף סך כל יחידות המאסר שעל אסיר לרצות בהתאם לגזרי הדין המושטים עליו, כך גם על פי לשון סעיפים 47 ו-71 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

המשיב פועל בהקשר זה על פי נוהל 06.05 "ביצוע פעולות לחישוב תקופת מאסר ובקרת תיק אסיר", נוהל אשר תוקף על ידי בית המשפט העליון במסגרת רע"ב 582/11 מדינת ישראל נגד יצחק ספיר, וכן בהתאם לפקודת נציבות 04.23.00.

9. הוועדה לשחרור על תנאי אשר התכנסה בעניינו של העותר דחתה את בקשתו לשחרור מוקדם לאחר שהתרשמה

ממסוכנותו לציבור, ולא ניתן להתעלם מנתון זה.

10. קבלת עמדת העותר הינה בעלת השלכות רוחב, באשר היא עלולה לפגוע דווקא באסירים הזוכים להקלה המנהלית (הפחתת ימי מאסר חלף קנס ממניין התקופה תקצר בהכרח את תקופת הניכוי).

דין והכרעה

המצב החוקי

11. סעיף 1 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971 מגדיר "אסיר" כ"נתון במשמורת בית סוהר", "אסיר פלילי" - "אסיר על פי כתב של בית משפט או רשות אחרת כשהם דנים בפלילים..." ו"אסיר שפוט" - "אסיר פלילי שנגזר דינו".

בהתאם לכך, מפורטות זכויותיו וחובותיו של כל אסיר בעודו נתון במשמורת בית הסוהר.

12. סעיף 71(ה) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, קובע כי מי שהוטל עליו מאסר בשל אי תשלום קנס יישא אותו בנוסף לכל מאסר אחר, ובסעיף 46, המתייחס לסדר נשיאת מאסר פלילי, נקבע כי מי שנידון לתקופות מאסר שונות, והיה בין תקופות המאסר בשל אי תשלום קנס, יישא אותו תחילה לפני כל מאסר פלילי אחר, ואם היה במאסר פלילי בעת שהוטל עליו מאסר בשל אי תשלום קנס, יופסק אותו מאסר לשם נשיאת המאסר בשל אי תשלום הקנס וישוב ויימשך משתם המאסר האמור.

מכאן, כי סעיף 46 מאחד ומסדר את "תקופות המאסר השונות", ומביא לידי כך שאסיר המרצה עונש מאסר וכן עונש מאסר בגין אי תשלום קנס, הינו "אסיר שפוט", המרצה "תקופת מאסר" אחת על פי פקודת בתי הסוהר.

עתירת הסנגורית לערוך הבחנה וניתוק בין פרשנות חוק העונשין לבין פרשנות פקודת בתי הסוהר אינה יכולה להתקבל, שכן יש לפרש את המונחים על פי הקשרם.

13. סימן ט'1 לפקודת בתי הסוהר, שעניינו שחרור מנהלי, משתמש במינוח "תקופת מאסר" על מנת לתאר את משך המאסר, וקובע בסעיף 68א אבחנה בין אסיר השפוט לתקופת מאסר שאינה עולה על ארבע שנים, לבין אסיר השפוט לתקופת מאסר העולה על ארבע שנים, ונקבע כי אסירים השפוטם לתקופת מאסר של עד ארבע שנים או אסירים שוועדת השחרורים החליטה כי ישוחררו על תנאי, ויתרת מאסרם ביום הקובע אינה עולה על היתרה הנקובה בתוספת, יזכו בשחרור מנהלי.

יתכנו מקרים בהם אסירים ירצו מספר עונשי מאסר שונים שהושתו עליהם בגזר דין אחד, או במספר גזרי דין שונים (בין

במסגרת צירוף תיקים ובין באופן אקראי, ואיני מוצאת מקום לעריכת אבחנה ביניהם. בעניינם של כל האסירים תשוכלל "תקופת המאסר" הכוללת, על ידי המשיב, לשם קיומם של גזרי הדין.

כשם שלא ניתן "לפצל" את עונשם של אסירים אלה לגורמים המרכיבים אותם (ולבקש בגין כל אחד מהם ניכוי מנהלי), לא מצאתי לערוך אבחנה "סוגית" ולפצל בין עונש המאסר לבין עונש המאסר חלף קנס. יושם אל לב, כי בהתאם לסעיף 5 לפקודת הנציבות 04.23.00, תקופת המאסר בשל אי תשלום קנס מובאת בחשבון לצורך כל דבר ועניין, לרבות מועד יציאה לחופשה, מועד יציאה לעבודות חוץ, שיקום ושחרור מנהלי, וקבלת טענתה של הסנגורית משמעה פגיעה רוחבית בכל אלה.

14. אשר לטענת הסנגורית בדבר תחולתו של חוק שחרור על תנאי על שחרור מנהלי, הרי שחוק זה אכן מוחל על ידי פקודת בתי הסוהר, אך "בשינויים המחוייבים". הפקודה מגדירה מיהו האסיר הזכאי להקלה, ועל כן במסגרת ה"שינויים המחוייבים", אין להידרש להגדרה השונה של אסיר המצויה בחוק שחרור על תנאי, שהיא תולדה של ההחלטה כי אין לנכות השליש מתקופת המאסר אותה ריצה האסיר חלף תשלום קנס - החלטה שלא מיושמת במקרה של שחרור מנהלי, בו מחושב הניכוי מסך המאסר שרוצה, ובכלל זה גם מאסר חלף קנס (ראו לעניין זה את רע"ב 5114/04 מקס רודמן, ואת רע"ב 6145/05 אליעזר אורן, ואת סעיף 5 לפקודת הנציבות 04.23.00 האמור).

15. אשר לטענת הסנגורית בדבר שרירותיות הפעלת המאסר חלף קנס, הרי שטענה זו נובעת מהחלטת הנאשם שנגזר דינו שלא לשלם את הקנס בכל רגע נתון, ועל כן אין לו להלין אלא על עצמו.

עיון בהחלטת ערכאת הערעור בעניינו של העותר (ע"פ 70673/02) מעלה כי בית המשפט המחוזי הלך לקראת העותר, ביצע פריסה מחודשת של התשלומים ואפשר לו לשלם את הקנס ב-20 תשלומים החל מ-60 יום משחרורו ממאסר, דהיינו משך 20 חודשים החל מחודש מרץ 2004. דא עקא שהעותר בחר שלא לשלם הקנס, בידעו ההשלכות לכך, וזאת עד למועד הפעלת פקודת המאסר.

אמנם פקודת המאסר הופעלה אך בראשית שנת 2013, אולם עיון בהחלטת בית המשפט השלום ברמלה במסגרת ת"פ 2612/01 מלמד כי הצדדים הגיעו להסכמה ביניהם בנוגע לאופן תשלום הקנס, ותקופת המאסר חלף קנס אותה ריצה העותר נלקחה בחשבון וקוזה מיתרת התשלומים, שנפרסה מחדש. בנסיבות אלה, ומשאין בעניינינו טענות בדבר אי חוקיות של המאסר שרוצה, אין נפקא מינה לטענות בהקשר זה.

16. אשר לטענה בדבר אי קיומו של הרציונל בדבר מסוכנות אסירים שעונשם הינו מעל 4 שנים בעניינו של העותר, הרי שמקום בו ועדת השחרורים שהתכנסה בעניינו של העותר ביום 4.12.14 התרשמה כי לעותר נטייה לעבריינות בנושא הסמים, נטייה לאלימות, כי הוא לא נרתם לתהליך טיפולי אמיתי במהלך מאסרו ועל כן לא המליצה על שחרורו המוקדם לנוכח ההתרשמות כי הוא עלול לפגוע בביטחון הציבור, מוטב היה לא להעלות טיעון זה.

17. לאור כל האמור, באתי לכלל מסקנה כי הרשות פעלה כדין ובהתאם לכך, העתירה נדחית.

אגרה תשולם מכספי הפקדון.

המזכירות מתבקשת לשלוח העתק ההחלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, ח' שבט תשע"ה, 28 ינואר 2015, בהעדר
הצדדים.